

ОДГОВОРНОСТ ДРЖАВЕ ЗА НЕПРАВИЛАН РАД МИНИСТАРСТВА

Држава је одговорна за штету причињену привредном друштву због одузимања дозволе за експлоатацију термалне воде извршеног одлуком надлежног министарства заснованом на правно неоснованом условљавању почетка експлоатације израдом рударског пројекта.

Из образложења:

"Првостепени суд је заузео становиште да је тужени незаконитим решењем од 25.9.2008. године причинио штету тужиоцу у утуженом износу. Незаконито поступање се исказује у погрешном позивању туженог на одредбу члана 35. Закона о рударству. Ово је из тог разлога што се хидрогеолошки објекти у функцији експлоатације природне минералне воде за пиће, која није минерална сировина, не могу поистоветити са рударским објектима. За експлоатацију тих објеката не постоји обавеза прибављања рударског пројекта. Бунар природне термоминералне воде није рударски објекат, термоминерална вода није минерална сировина нити је тужилац изводио рударске радове. Зато није било правног основа за примену одредбе члана 35. Закона о рударству, већ само одредбе члана 17. истог закона. Из тих разлога, а на темељу одредбе чл. 154. и 172. ЗОО, као и одредбе члана 35. Устава Републике Србије, усвојен је тужбени захтев.

Другостепени суд је супротног правног становишта јер сматра да је првостепена пресуда заснована на погрешној примени одредбе члана 172. ЗОО. Привремено одузимање дозволе није извршено незаконитим поступањем тужене. Стога нема ни одговорности тужене за штету која је причињена тужиоцу због обуставе производње по том решењу. Државни орган је ту одлуку донео у оквиру својих овлашћења. Та одлука је била предмет преиспитивања по правном леку тужиоца по коме је донета другостепена одлука. Другостепени суд сматра да нема узрочнопоследичне везе између донетог решења о одузимању дозволе за рад тужиоцу, јер нема противправности у доношењу такве одлуке. Тај суд је становишта да су одлуком првостепеног суда погрешно примењене одредбе чл. 154. и 172. ЗОО. Стога је првостепена пресуда преиначена тако што је тужбени захтев у целисти одбијен.

Врховни касациони суд не прихвата изнето правно схватање другостепеног суда, из разлога што сматра да је исто засновано на арбитражној оцени битих чињеница за пресуђење. Јер, у првостепеном поступку је утврђено да је решење о одузимању дозволе за рад тужиоцу засновано на неправилној примени одредбе члана 35. Закона о рударству. Вештачењем је утврђено да је тужилац сагласно издатој дозволи изградио хидрогеолошки објекат за експлоатацију природне термоминералне воде за пиће, за чију експлоатацију није услов израда рударског пројекта. Тај објекат није изграђен ни као саставни део рудника. Он не представља ни објекат за заштиту рудника од подземних и површинских вода. Зато је у налазу вештака дато мишљење да изграђени бунар за експлоатацију природне термоминералне воде није рударски објекат, нити је термоминерална вода минерална сировина. Отуда није било ни правног утемељења да се сагласно одредби чл. 17. и 35. Закона о рударству почетак експлоатације термоминералне воде условљава претходном израдом рударског пројекта. Шта више, налазом и мишљењем вештака Весне Петровић је утврђено да је правни претходник тужиоца предао Министарству рударства и енергетике 28.6.2010. године само насловом означени рударски пројекат за бунар природне термоминералне воде. Међутим, испод насловне стране означене као рударски пројекат садржински се налазио само пројекат бунара за експлоатацију термоминералне воде у Сурчину.

Управо тај пројекат је заведен и на Рударско-геолошком факултету под бројем под бројем 3134/1 дана 19.12.2003. године. Сагласно тим чињеницама не може се прихватити становиште другостепеног суда да је законитим поступањем органа тужене тужиоцу основано одузета дозвола за експлоатацију термоминералне воде у периоду од 25.9.2008. до 21.8.2010. године. Напротив, наведене чињенице недвосмислено потврђују становиште првостепеног суда да се тужилац погрешним тумачењем одредбе чл. 17. и 35. Закона о рударству неосновано обавезивао и условљавао са почетком експлоатације термоминералне воде израдом рударског пројекта. То становиште се темељи на стручном мишљењу и налазу вештака којим је изричито констатовано да у конкретном случају нису постојала правнорелевантне околности за примену наведених законских одредби. Зато је правилно становиште првостепеног суда да се експлоатација термоминералне воде није могла условљавати претходном израдом рударског пројекта. Међутим, тужиоцу је одузета дозвола за експлоатацију и обустављена експлоатација израђеног бунара на темељу правнонеоснованог условљавања израде рударског пројекта. Такав рад органа тужене не представља правилно поступање у одлучивању. Напротив, тужилац је због неправилног рада органа тужене онемогућен да врши експлоатацију бунара термоминералне воде који је изградио по претходно прибављеној дозволи надлежног органа тужене. Из тог разлога Врховни касациони суд налази да је тужилац сагласно одредби члана 35. став 2. Устава Републике Србије, имао право да од тужене захтева накнаду материјалне штете која му је причињена неправилним радом њеног органа.

Штета коју трпи тужилац је настала у вези са вршењем функције органа тужене. Зато је на темељу одредбе члана 172. став 1. ЗОО тужени у обавези да тужиоцу накнади причињену материјалну штету. Тужилац је претрпео штету у виду изгубљене добити чије му је остварење онемогућено забраном експлоатације термоминералне воде у периоду од 25.9.2008. до 21.8.2010. године. Висина изгубљене добити у том периоду је утврђена налазом и мишљењем вештака економско-финансијске струке, који је у целости прихваћен од стране првостепеног суда. Зато је тужиоцу основано досуђена накнада материјалне штете у висини изгубљене добити од 25.643.160,00 динара. Утврђени износ изгубљене добити је обрачунат у складу са финансијским извештајима за појединачне године у којима је тужиоцу онемогућена експлоатација термоминералне воде. Отуда је сагласно одредби члана 277. у вези члана 186. ЗОО тужена основано обавезана и на плаћање законске затезне камате на појединачне годишње износе изгубљене добити почев од датума истека финансијске године за коју је обрачун сачињен".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Прев 390/2018 од 21.3.2019. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 10.12.2019. године)